

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ

ELAZIĞ CEZA İNFAZ KURUMLARI

İNCELEME VE TESPİT RAPORU

24 OCAK 2020
İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

KONU	1
HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI	2
KONU İLE İLGİLİ İHD'YE YAPILMIŞ BAŞVURULAR	2
HEYETİN FAALİYET VE TEMASLARI.....	4
ELAZIĞ 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ CEZA İNFAZ KURUMU	5
ELAZIĞ 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ CEZA İNFAZ KURUMU	6
ELAZIĞ KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU	7
HEYETİN TESPİTLERİ	8
SONUÇ VE ÖNERİLER	9

KONU

Elazığ'da bulunan Ceza İnfaz Kurumlarından, İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesine mektup aracılığıyla mahpuslardan ve yakınları tarafından yapılmış başvurularda, söz hapishanelerde yoğun bir şekilde hak ihlallerinin yaşandığı belirtilmiş ve ihlallerin önlenmesine dair hukuki destek ve yardım talep edilmiştir. *Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu* ile *Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu*'dan gelen başvurularda yer aynı şikâyetler, çeşitli basın yayın organlarında yayımlanmış ve iddia olarak gündeme gelmiştir.¹

Söz konusu hak ihlallerinin daha önceki zamanlarda da meydana geldiği ve bu duruma ilişkin derneğimiz tarafından heyet incelemeleri ve raporlama çalışmaları yapılmıştır. Bu raporlarda, hak ihlallerinin gerçekleştiği ve takip eden süreçlerde artış göstererek devam ettiği yönünde kanaatlere ulaşılmıştır.²

HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI

Söz konusu iddiaların kişi hakları ve güvenliğinin ihlaline yönelik olması nedeniyle inceleme ve araştırmalarda bulunmak üzere, derneğimiz tarafında bir heyet oluşturulması kararı alınmıştır. Oluşturulan heyette;

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Av. Abdullah ZEYTUN
İHD Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi Av. Gurbet YAVUZ
İHD Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi Av. Hasan YALÇIN
İHD Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi Av. Yakup GÜVEN, yer almıştır.

Heyetinin oluşumun ardından 17 Ocak 2020 tarihinde Elazığ iline gidilmiş ve *Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu* ile *Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu*'na gidilerek mahpuslarla görüşmelerde bulunulmuştur.

KONU İLE İLGİLİ İHD'YE YAPILMIŞ BAŞVURULAR

Söz konusu ihlal iddiaları ile ilgili hem hapishanelerde bulunan mahpuslar, hem de yakınları tarafından şubemize yapılan başvurular şu şekildedir:

¹Konuya ilişkin söz konusu haber linkleri

<http://www.mezopotamyaajansi22.com/search/content/view/79842?page=1&key=4e152a298efadedc6c16d91a44781805>

<http://www.mezopotamyaajansi22.com/search/content/view/80018?page=1&key=4e152a298efadedc6c16d91a44781805>

²Yapılan heyet çalışmaları ve raporlara ilişkin linkler

<https://www.ihddiyarbakir.org/Content/uploads/8deaadb9-519c-4056-ae81-3444cb51d561.pdf>

<https://www.ihddiyarbakir.org/Content/uploads/410bc913-58a5-4fe9-8bc0-ef7c892a915b.pdf>

3 Ocak 2020 tarihinde Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan derneğimize ulaşan mektuplarda; Yaşar Kırmızı, Metin Tanrıverdi, Bahri Dağ, İbrahim Al,Sinan Amaç, Necmettin Efe, Barzani Aşkan, Erol Çetin, Düzgün Aydın, Oğır Topdemir Mustafa Geylan, Abdurrahman Dinç, Yusuf Alicioğlu, Düzgün Kemal Akçiçek, Metin Erdem, Şerif Güngen, Nihat Bakırtaş, Soner Öz isimli mahpuslar özetle şu beyanlarda bulunmuştur:

- *Hastaneye sevk taleplerimiz uzun süre cevapsız kalmaktadır. Sevk talepleri kabul edildikten sonra gidilen muayenelerde ise kelepçelerimiz çıkarılmadan yapılmaktadır. Bu durum ulusal ve uluslararası mevzuata aykırı olup insanlık onuruna yaraşmayan hareketlerdir.*
- *Sürekli bir biçimde arama adı altında ani baskınlar yapılmaktadır. Bu aramalarda bütün eşyalarımız darmadağın edilerek özel eşyalarımıza ve defterlerimize el konulmaktadır. Bu aramalarda mahpuslara fiziksel saldırılar yapılmaktadır. El koydukları eşyalar üzerinden keyfi disiplin cezalarına maruz kalmaktayız. Halbuki kitaplar ve diğer yayınlar kontrol edildikten sonra bize verilen yasak olmayan eşyalardır.*
- *5275 sayılı yasanın 60. Maddesinde belirtilen kültür, sanat, spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklerden yararlandırılması gerekir şeklindeki haklarımızdan yasada belirtildiği şekilde faydalanamamaktayız.*
- *45/1 sayılı genelgede belirtilen kurs konusunda meslek kazandırma ve diğer sosyal faaliyetlere katılma hakkından yeterince faydalanamamaktayız. Yasaya göre haftada 10 saat olması gereken etkinliklere haftada sadece 45 dakika çıkartıyoruz.*
- *Kurum kütüphanesinden sadece kitap değiş tokuşu şeklinde faydalanabilmekteyiz. Bunun dışında hobi, satranç, dama gibi etkinliklere çıkarılmamaktayız.*
- *45/1 sayılı genelgenin 6. maddesi aynı kurumda bulunan kişilere yazdıkları mektuplar posta aracılığıyla gönderilmeyecektir şeklinde olmasına rağmen bu hakkı kullanmamız da engelleniyor.*
- *5275 sayılı yasada sadece fm tek dalgalı radyo dinlenir şeklinde bir ibare olmamasına rağmen koğuşlarda bulunan tüm radyolar toplatılmıştır. Bunun yerine bize kantinde satılan radyolardan almamız dayatılmaktadır.*
- *7 adet Kitap sınırlaması uygulaması çağdışı bir uygulama olup ayrıca kitap ve diğer yazılı basında geçen Kürt/ Kürdistan vb. kelimeler bahane edilerek bizlere verilmemesi büyük bir hak ihlalidir.*
- *Sürelili – süresiz yayınlar haklarında yasaklama kararı olmadığı halde bizlere verilmiyor.*

- *Ayda bir kez yapılan açık görüşlerde ise mekanın dizaynından kaynaklı problemler yaşamaktayız. Ailelerimiz ve yakınlarımız ile doğru düzgün sarılma sohbet etme hakkımız engellenmektedir. Ortada kocaman bir masa ailemizle karşılıklı durmaktayız. Bu durum sıcak bir ortamın oluşmasını engellemektedir. Başka cezaevlerinde bu tür bir açık görüş yeri bulunmamaktadır.*
- *Kantin fiyatları fahiş düzeydedir. Ekonomik olarak bizleri çok zorlamaktadır. Ayrıca keyfi olarak satılmayan birçok eşya bulunmaktadır. Kireç sökücü, tıpeks, metal tabak, bıyık makası, cımbız, daksil, prit bunlardan bazılarıdır.*
- *Sigara içen – içmeyen kişilerin yan yana bulunması, akrabalık yakınlık gibi sebeplerle yapılan insani ve temel ihtiyaçlardan kaynaklı oda değişikliği talepleri sebepsiz kabul edilmemektedir. Halbuki altı ayda bir oda değişikliği yapma hakkımız bulunmaktadır.*
- *Kurum yetkilileri ile yaptığımız görüşme talepleri çoğu zaman reddediliyor. Kabul edilen görüşmelerde ise müdürün veya memurların tavırları son derece rahatsız edici. Örneğin görüşmeye gittiğimizde sandalye verilmeden ayakta konuşmamızı sürdürüyoruz. Bu durum insani olmadığı gibi psikolojik açıdan rahatsız eden bir uygulamadır.*
- *Sürekli olarak disiplin cezaları ile karşı karşıyayız. Uzun süreli tek başına bir hücrede tutulma son derecede yaygın olan bir tecrit uygulamasıdır.*
- *İnfaz koruma memurlarının tavırları son derece rahatsız edicidir. Sürekli olarak hakaret ve tehdit içerikli sözler duymaktayız. Birçok mahpusa fiziksel işkencenin yapıldığı da ortadadır. Ancak bu eylemler sebebi ile memurlar hakkında disiplin veya ceza soruşturması yapılmamaktadır.*

13.01.2020 tarihinde derneğimize e-mail ve telefon aracılığıyla başvuruda bulunan Ömer Aslan, şu beyanlarda bulundu: “Ağabeyim (Ercan Aslan) yaklaşık 3 yıl önce tutuklanarak Ağrı Cezaevine gönderildi. İki yıldır Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktadır. Abim Elazığ’da bulunduğu süre boyunca tek başına hücrede tutulmaktadır. Kendisi tutuklu olup uzak bir şehirde olduğu için görüşlere çok sık gelemiyoruz. Ailesi olarak neden sürekli hücrede tutulduğunu bilmiyoruz. Bu sebeple derneğinizden abimi ziyaret etmenizi ve yasalarda yazılı haklarına erişmesi için gereken işlemleri yapmanızı talep ederim.”

HEYETİN TEMAS VE FAALİYETLERİ VE MAHPUS BEYANLARI

Heyetimiz, 17.01.2020 tarihinde Cuma günü Elazığ iline giderek, her üç cezaevinde bulunan ve konu ile ilgili şubemize başvuruları bulunan mahpuslarla görüşmelerde bulunmuştur. Cezaevinde mahpuslarla sağlanan görüşmelerin ardından heyetimiz, konu ilgili Cumhuriyet Savcılığı ile de bir görüşme talep etmesine rağmen ilgili Cezaevi Savcısının izinli olması sebebiyle görüşme gerçekleşmemiştir.

Heyetimizin, cezaevinde mahpuslarla ilgili yapmış olduğu görüşmeler şu şekildedir:

Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu

Heyetimiz, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda bulunan mahpuslarla yapılan görüşmelerde, heyetimizin tarafından sorulan söz iddialara ilişkin şu beyanlarda bulunulmuştur.

Ercan Aslan: *Yaklaşık 2,5 yıldır tek kişilik hücrede tutulmaktayım. Tek kişilik hücrelerde kalan 3 kişi ile birlikte sadece ayda 1,5 saat sohbet, 3 saat de spora çıkabilmekteyiz. Gazeteler çok kısıtlı verildiği için bu konuda Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulundum. Sürekli olarak psikolojik baskı ve işkenceye maruz kalmaktayım. 21 Aralık 2019'da sayımda gardiyalardan biri kapıyı tekmeledi. Ben neden kapıyı tekmelediğini sorduğumda gardiyanın bana "seni öldüreceğim, kafanı koparacağım" şeklinde hakaret ve tehdit içeren sözler sarf etti. Bu konuyla alakalı olarak ayın 23 ünde idare ile görüşme gerçekleştirdim. İdare tarafından bana bu konuyu halledeceğimiz şeklinde sözler söylendi. 25 Aralık 2019 tarihinde tekrar aynı gardiyan sayıma gelerek kapıyı tekmeledi. Ben de sakin bir şekilde bu hareketi yapmasının sebebini sordum. Bunun üzerine başka bir memur ile birlikte odaya gelerek fiziksel ve sözel olarak saldırıya uğradım. Bu eyleme karşı ben de slogan atarak tepkimi gösterdim. Bunun üzerine hastaneye götürüldüm. Ancak kelepçeli muayeneyi kabul etmediğim için muayene edilmeden tekrar cezaevine getirildim. Cezaevine geldiğimde memurlar ayakkabım, hırkam ve pantolonumu çıkartarak süngerli odaya attılar. Burada bir saat kaldım. Sahip olduğum kronik rahatsızlıklardan dolayı süngerli odada kalmam hayati risk oluşturmuştur. Darp olayı ile ilgili olarak suç duyurusunda bulundum. Revir doktorundan darp cebir raporu tutmasını istedim. Ancak rapor içeriğinde ne yazıldığını görmedim. Cezaevinde yazdığımız bütün talep ve dilekçelere idare genel olarak dilekçelere cevap vermemektedir. Gönderdiğimiz mektuplar alıcılara ulaşmadığı gibi bizlere iade olarak verilmemektedir. Son dönemlerde kütüphaneden bize kitap verilmemektedir. İdare gerekçe olarak bize "bakanlıktan düzenleme bekliyoruz" yönünde açıklama yapmaktadır.*

Yücel Kaya: *Kimi gardiyanlar tarafından sürekli olarak tahrik, provake edici ve hakaret içeren sözler duymaktayız. Defalarca yazılı başvuru yapılmasına rağmen revire çok geç götürülüyoruz. Hastaneye sevklerimiz ve muayene işlemlerinin tümü kelepçeli olarak yapılmaktadır. Sürekli olarak odalarımızda arama yapılmaktadır. Bu aramalarda kişisel birçok eşyaya el konulduğu gibi bizim yazdığımız makalelere de el konulmaktadır. Hatta kütüphanede bulunan bir kitaptan deftere alınan notlardan ötürü deftere el konularak 11 günlük hücre cezası verilmiştir. Neredeyse her konuda cezaevi yönetimi ve infaz koruma memurları tarafından sergilenen eylemler son derece keyfidir. Mahpuslara verilen kitap sayısı 7, dergi sayısı ise 4-5 olarak sınırlandırılmıştır. Kütüphanedeki, mahpuslara ait kitap sayısı artınca mahpuslardan habersiz olarak bu kitaplar ailelerine gönderilmektedir. Kürtçe içerikli hiçbir kitap, mektup, sözlük, gramer kitabı vs. mahpuslara verilmemektedir. Yemekler hijyen koşulları göz ardı edilerek hazırlanmaktadır. Yemeklerde taş, kıl gibi farklı maddeler çıkmaktadır.*

Sadık Aslan: *Elazığ 1 Nolu Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna getirildiğim tarihten itibaren tekli odada kalıyorum. Tekli odada bulunmamı gerektiren yasal dayanak olmamasına rağmen bu kötü muameleye maruz kaldım. Benimle birlikte yaklaşık 20 kişi daha tekli odada kalıyor. Bu hususa ilişkin yaptığımız tüm başvuru ve girişimler sonuçsuz ve cevapsız kalmış durumdadır. Aylık sohbet hakkımız engellendiği için sadece 45 dakika görüşebiliyoruz. Kürtçe kitap ,dergi ve diğer materyaller tercüman bulunmadığından tercüme edilmediği gerekçesiyle bizlere verilmemektedir. Hakkında yasaklama kararı bulunmayan Kürtçe kitap ve dergiler mahpuslara verilmemektedir. Yeni yaşam gazetesi haftada ancak iki veya üç defa bizlere verilmektedir. Eğitim ve gözlem kurulu kararı ile bu gazetenin çoğu nüshaları bizlere verilmesi engellenmektedir. Yaklaşık iki yıldır tutulduğum Elazığ 1 Nolu Kapalı Ceza İnfaz kurumundaki bazı gardiyanların provakatif ve ırkçı davranış ve yaklaşımlarına tanık olduk. Provakatif ve ırkçı davranan infaz koruma memurlarına karşı yapmış olduğumuz suç duyuları da sonuçsuz kaldı.*

Elazığ 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu

Hüseyin Keser: *Yaklaşık 7,5 yıldır cezaevinde hükümlü olarak kalmaktayım. Buradaki cezaevine Mardin Midyat Cezaevinden 5 Aralık 2019 tarihinde geldim. İlk geldiğim vakit çıplak arama dayattılar, kabul etmedim, beni tehdit ettiler. 5 Aralıktan beri tek kişilik koğuşta kalmaktayım. 31 Aralık 2019 tarihinde buradaki gardiyanlar tarafından darp edildim. Kendilerine spora çıkmak istediğimi belirttim. Beni spor sahasına götürdüler, 2-3 dakika orada kaldım, sonra 2 gardiyan yanıma gelip “senin iki ayın dolmamış, spora çıkamazsın, neden spora çıkıyorsun” dediler. Burada bir gardiyan, beni tehdit etti. Yanındaki diğer gardiyan “burada kamera var, bir şey yapma” dedi. Oradan beni tek kişilik koğuşuma götürüp “görürsün” dediler. Aradan 10 dakika falan geçmeden arama adı altında yaklaşık 10 gardiyan beni koğuşumun havalandırmasına çıkarttı ve beni dövüp tehdit etmeye başladı. “biz devletiz, sen kendini ne zannediyorsun, her gün gelip seni döveriz” dediler. Bu darptan sonra beni hastaneye götürmediler. Haliyle darp raporu almadım. Bu darp ile ilgili Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundum. Halen bir dönüş olmadı bana. Şu an itibariyle revire çıkabiliyorum, bir sıkıntı yok. Yeni yaşa gazetesi alabiliyorum. FM Kısa Dalgalı Radyo var. Sosyal aktivitelerden yararlanamıyorum. Tek kişilik koğuşta kalıyorum. Bir haliyle tecritteyim. Temizlik ihtiyaçlarımı kantinden karşılıyorum. Kaldığım yer ısınma olarak iyidir. Kimse ile görüşemiyorum, yıllardır ilk kez böyle bir uygulama ile karşı karşıyayım. Geldiğimden beri kitaptan yeterince yararlanamıyorum.”*

Abdulcelil Keskin: *Şu anda Lokman Aslan ile birlikte aynı koğuşta kalıyorum. Görüşme süremizin kısıtlı olmasından dolayı sırasıyla yaşadığım hak ihlallerini şöyle sıralayabilirim. Sosyal etkinliklerden yararlanamıyoruz. Atölye faaliyetleri yoktur. Haftada ancak 30-40 dakika spordan yararlanabiliyoruz. Kaldığımız yerde keyfi aramalar çok, haftada en az bir kez arama yapılıyor. Yine bir süre önce benim hastanede olduğum bir zamanda arama adı altında Lokman ile birlikte kaldığımız koğuşa cezaevi personelleri gelip her yeri darmadağın etmiş, arkadaşım Lokman Aslan bunun sebebini sorunca 5-6 taneden 1-2 kişi Lokman'ı darp etmeye başlamış. Bu olaydan sonra Lokman'ı revire çıkartmamış, rapor için herhangi bir sağlık kuruluşuna sevk etmemişler. Bunun dışında bizim cezaevinde yazdığımız yazılara el konuluyor ve bir daha bize verilmiyor. Bu yazılardan dolayı hakkımızda disiplin soruşturması açılıyor. Akabinde hücre cezası veriliyor. Bu haliyle hemen hemen cezaevinde hücre cezası almayan yoktur diyebilirim.*

Kitaplar 7 tane ile sınırlı, fazla alamıyoruz. Kantinde satılan eşyalar fahiş fiyatta satılıyor. Cezaevi müdürüne sorunlarımızı iletme konusunda problemler yaşıyoruz. Talepler yerine gelmiyor. Hepsine olumsuz cevap veriliyor.”

İrfan Sarı: 15.10.2019 tarihinde gözaltına alındım. İlk gece Hakkâri Cezaevinde kaldım. Ertesi gün Van T Tipi Kapalı Cezaevine götürüldüm. Yaklaşık 15-20 gün gibi Van Cezaevinde tek kişilik koğuştta kaldım. 5 Kasım 2019 tarihinde buraya getirilip tek kişilik hücreye konuldum. 60 gün boyunca hiçbir gerekçe gösterilmeden tek kişilik hücrede kaldım. Bu süre zarfında spora çıkmadım. Talebi üzerine sadece 7 tane kitap alabildim. 60 günlük süre zarfında ilk 30 gün gazete alamadım. Radyo yoktu. Dünyadan hiç haber alamadım. Yalnızca aile ve bir milletvekilliden mektup geldi. Bunun dışında dünya ile iletişim kuramadım. Haftalık telefon görüşmesi yapıyordum. Ayda bir de aile görüşü oldu. Kaldığım yerde havalandırma vardı. Temizlik ihtiyaçlarımı kantin aracılığıyla karşılıyordum. Ancak temin edemediğim eşyalar da oldu. Halen kaldığım koşullar itibariyle bu devam etmektedir. Kaldığım bu tek kişilik koğuşt çok soğuktu, kalorifer çalışmasına rağmen soğuktu, ihtiyaca cevap vermiyordu. Tek kişilik koğuştta kaldığımdan hiç kimse ile görüşemedim. Adeta izolasyona tabi tutuldum. 60 gün sonra yani 5 Ocak 2020 günü başka bir hücreye alındım. Şu anda Hakkari Belediye Eşbaşkanı olan Cihan Karaman ile birlikte kalmaktayım. Cihan da 60 gün boyunca tek kişilik hücrede kaldı. Benim yaşadığım sıkıntıların aynısını yaşadı. Şu anda kaldığımız koğuşt halen soğuk, ısıtıcılar yeterince ısıtmıyor, ihtiyaca cevap vermiyor. Az önce bahsettim 7 kitap dışında kitap almadık. Burada sadece FM radyosu var, havalandırma tek kişilik koğuştta nazaranda daha büyüktür. Şu anda spordan yararlanamıyoruz. Arkadaşlarla birlikte spora çıkmak istiyoruz. Hafta sonları hariç gazete alıyoruz. Ancak gazetelerde bazı haberler küpürleri kesilerek veriliyor. Cezaevi yönetimi buna ilişkin akabinde niçin kestiğini bildiren bir yazı veriyor. Daha önce sebze gibi besin ihtiyaçlarını talep ettik. Ama uzun bir süre verilmedi. Sadece geçen hafta karşılandı. Bizim burada yaşadığımız temel sorun arkadaşlarımızla görüşmememizdir. Bu haliyle yaşadığımız şey bir izolasyondur.

Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Diclenur Özdemir: Ben yaklaşık 1 yıldır bu cezaevinde bulunuyorum. Burada her şey çok kısıtlı ve engellemeye dönük. Yasadan kaynaklı haklardan dahi yararlanmak istediğimizde karşımıza disiplin cezası tehditlerine maruz kalıyoruz. Kısaca önemli bazı ihlaller şunlardır. Genel anlamda itiraz ettiğimiz, hakkımızı aradığımız her durum için tutanak tutulmaktadır. Burada sayıca hükümlü mahpus sayısı çok fazla. Hükümlü mahpuslara sürekli olarak tutanak tutmaları disiplin cezaları sonuçlanmaktadır. Bu durum ise mahpusların iyi halinin olmadığını ve denetimden yararlandırılmamalarına sebebiyet vermektedir. İdare tutanak tutma uygulamasını son derece keyfi uygulamaktadır. Sürekli olarak bizleri tahrik ederek tutanak tutulması için neden yaratılmaktadır. Özellikle haftada iki üç kez gerçekleşen aramalarda memurlar bütün eşyalarımızı dağıttıkları ve büyük kısmına el koydukları zaman tepki gösterdiğimizde tutanak tutulmaktadır. Bu durum psikolojik olarak bizleri rahatsız etmektedir. Mahpusların böylesi bir baskı ortamında yaşamaları büyük bir hak ihlalidir. Normalde bir iletişim cezası alan mahpus için ikinci bir disiplin cezası uygulanmaz. Ancak burada genel olarak iletişim cezası alan mahpusa ayrıca görüş yasağı veya hücre cezası uygulaması yapılmaktadır. Yasal olmayan bu uygulama aynı zamanda mahpusların psikolojik sağlığı açısından oldukça zararlıdır. Bizim kaldığımız cezaevi R Tipi oda sitemi olan cezaevidir.

Burada farklı suç örgütlerinin bir arada kalması mümkün değilken iki farklı suç örgütü altlı üstlü kalmaktadır. Bu durum kanunda yazılı olan sabahtan akşam batıncaya kadar havalandırmadan yaralanma hakkımızı engellemektedir. İdare bize 5 saat siz 5 saat diğer grup yararlanabilir diyor. Sebebini sorduğumuzda farklı suçlardan yatan kişiler aynı anda avluyu kullanamazlar deniliyor. Halbûki aynı suçtan yatan kişilerin aynı yerde kalmaları da olanaklı değilken bu duruma mücadele ediyor, ancak havalandırmadan yararlanma hakkımız keyfi olarak engelleniyor. Bize talep etmemize rağmen Yeni Yaşam Gazetesi verilmiyor. Hastanelere sevk edilirken X-Ray den geçmemize rağmen ayakkabılarımız yine kontrol ediliyor. İnfaz Koruma Memurlarının yaptığı hukuka aykırı eylemler sebebiyle yaptığımız suç duyuruları cevapsız kalarak hiçbir işlem yapılmıyor. Disiplin soruşturması yapılmıyor. Bu cezaevinde uygulanan elbise kotası erkek cezaevlerinde uygulanan kota gibi uygulanıyor. Diğer cezaevlerinde kadın mahpuslar için dört pantolon, 1 etek, bir elbise olarak geçen kota bu cezaevinde toplamda 4 adet olarak uygulanıyor. Bu durum bizi zorlamaktadır.

Semra Çelik: *Ben tutuklu olarak bu cezaevinde kalıyorum. Mahpuslar üzerinde ciddi baskılar var. Yasal olan haklarımızı kullanmak istediğimizde hakkımızda keyfi olarak tutanaklar tutulmaktadır. Keyfi tutulan tutanaklar hükümlü olarak bulunan mahpusların denetimden faydalanmalarını engelleyerek baskı ortamı yaratmaktadır. Bunun dışında kalan sorunlar şunlardır. Birçok mahpusa uzun süreli görüş yasağı verilmektedir. Görüş yasaklarını art arda uygulayarak adeta tecrit ortamı yaratılmaktadır. Bir yıla yakın görüş yasağı bulunan mahpuslar bulunmaktadır. Bu mahpusların aileleri görüşe gelemedikleri için mahpuslara para da yatırılmamaktadır. Odalarımıza sürekli olarak aramalar yapılmaktadır. Haftada iki üç kere yapılan aramalarda yasak olmayan ihtiyacımız olan eşyalara el konulmaktadır. Daha sonra bu eşyaları kantinden yeniden almak zorunda bırakıyoruz. Sosyal etkinliklerden faydalandırılmıyoruz. Ayda sadece üç haftada haftada 45 dakika spora çıkarıyoruz. Açık görüş haftalarında veya resmi tatillerdeki haftalarda ise spora çıkarılmıyoruz. Kantin fiyatları çok pahalı. Kargodan gelen eşyalar bize verilmiyor. Her şeyi kantinden almamız bekleniyor. Kantin fiyatları haftalık olarak değişiyor. Ekonomik olarak bu durumu kaldıramamız mümkün değil. Ayrıca kadınların özel ihtiyacı olan sir ağda gibi eşyalar satılmıyor. Bunun yanında zarf, renkli kâğıt, defter, ajanda gibi kırtasiye malzemeleri satılmıyor. Ailelerimiz bu malzemeleri bize kargo ile gönderdiklerinde ise idare bu malzemeleri bize vermiyor. Yemekler çok kötü. Yemeklerin içinden taş, kıl vb. yabancı maddeler çıkıyor. Bu yüzden yemek yiyemiyoruz. Bizi görmeye gelen görüşçülere yönelik de baskı var. Özellikle uzun aramalar yapılarak görüş süresini kısaltmaya yönelik eylemler yapılıyor.*

HEYETİN TESPİTLERİ

1. Heyetimiz, mahpuslarla görüşme ve şubemize yapılan başvurularda yer alan iddiaların 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında farklı zamanlarda aynı içeriklerle yapılmış olması ve süreklilik arz etmesi nedeniyle, başvurularda ifade edilen insan hakları ihlallerinin sistematik ve yaygın olarak gerçekleştiği kanaatine ulaşmıştır.
2. Heyetimiz, hapisanelerdeki bulunan mahpusların, işkence ve kötü muamele, tehdit, tecrit ve izolasyon, sağlığa erişim hakkının engellenmesi, sosyal-kültürel-sportif haklardan

mahrum bırakma, iletişim ve haberleşme haklarının engellenmesi, keyfi disiplin soruşturmaları şeklinde ihlallere maruz kaldığı kanaatine ulaşmıştır.

3. Heyetimiz, ihlallere maruz kalan mahpusların, politik görüşleri dikkate alınarak cezaevi personelinin önyargılı ve ayrımcı muamelesine maruz kaldığını, ihlallerin bu durumdan kaynaklı gerçekleştiği tespitine ulaşmıştır.
4. Mahkemelerce yasaklama ve toplatılma kararı bulunmayan kitap ve yayınların cezaevi idaresinin keyfi tasarrufuyla yasaklandığını, mahpusların basın ve haber alma özgürlüklerinin ağır şekilde ihlal edildiğini tespit etmiştir.
5. Cezaevi idaresi tarafından, mahpusların kısıtlanan hakları hususundaki talepleri görmezden gelindiği ve mahpuslara yönelik keyfi bir şekilde disiplin soruşturmaları açılıp ceza verildiğini tespit etmiştir.
6. Heyetimiz, OHAL sürecinde yaşanan ihlallerin OHAL sonrası da devam ettiğini, ihlallere ilişkin hem Cezaevi Savcılığı'nın hem de cezaevi idaresinin önleyici tedbirler almadığı ve ihlalleri yaygın ve sistematik olarak devam etmesinde kusurlu oldukları tespitine ulaşmıştır. İhlalleri gerçekleştiren fail konumundaki cezaevi personelinin herhangi bir soruşturmaya tabi tutulmamasını bir cezасızlık politikası olarak değerlendiren heyetimiz, fail konumundaki görevlilerin ihlallerin sürdürülmesi hususunda bu politikadan cesaret aldıkları kanaatine ulaşmıştır.
7. İnfaz yasası ve yönetmeliği uyarınca mahpuslara tanınan haftalık sosyal ve kültürel faaliyet sürelerine uygun davranılmayarak keyfi bir şekilde kısıtlamalara gidildiği tespit edilmiştir. Halbuki; Bakanlığın 22/01/2007 tarih ve 45/1 sayılı Genelgesi'nin "Ortak Etkinlikler" başlıklı bölümünde; "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir." Demek suretiyle güvence altına alınmış mahpusların bu temel haklarının türlü gerekçeler gösterilerek keyfi şekilde kısıtlandığı görülmektedir.
8. Farklı koğuş ve blokta bulunan mahpusların ortak bir şekilde spora çıkma, sohbet etme ve haftalık sosyal ve kültürel faaliyetleri engellenerek izolasyon koşullarında bir hapis hane yaşamının dayatılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Halbuki; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R(2006)2 sayılı "Cezaevi Kuralları Hakkında Tavsiye Kararları" konulu tavsiye kararının 27. Paragrafı; "Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarını kapsayan eğlendirici fırsatlar yaratılmalıdır ve mümkün olduğunca mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir. Mahpusların egzersiz esnasında ve eğlendirici faaliyetlere katılmaları için birbirleriyle bir araya gelmelerine izin verilmelidir." Demektedir. Ancak mevcut uygulamada ise farklı mahpusların bir araya gelmelerinden ziyade yine tüm gün aynı oda/blokta bir arada bulunan ve sürekli birbirlerini gören mahpusların yine kendi aralarında bir takım sosyal ve kültürel faaliyetlerde (sohbet gibi) bulunma durumu yaratıldığı görülmektedir.

9. Uygulanan haksız, hukuksuz ve keyfi muameleler karşısında mahpusların verdiği en küçük insani tepkinin dahi gerçeğe aykırı ve abartılı şekilde tutulan tutanaklarla orantısız disiplin cezaları verildiği gözlemlenmiştir. Bu disiplin cezalar birbirine eklenmek sureti ile hak yoksunluğunda süreklilik sağlanmaktadır. Verilen disiplin cezaları, mahpuslara yönelik tecridi derinleştiren iletişim ve görüş yasaklarıyla birlikte hücre cezalarını da içermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Türkiye'deki infaz rejimi mevzuatının ve politikasının uluslararası insan hakları hukukuna ve özel olarak da mahpus haklarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.
2. Mahpuslara yaşatılan işkence ve kötü muamele uygulamalarından derhal vazgeçilmeli, mahpuslara uluslararası hukukun emrettiği şekilde insana yaraşır bir muamele gösterilmelidir.
3. Mahpuslar üzerindeki tecrit ve izolasyonun derhal kaldırılması ve insani yaşam şartlarının oluşturulması gerekmektedir.
4. Mahpusların sağlığa erişim haklarının sağlanması, koruyucu sağlık hizmetlerine önem verilmesi, hastalığı olanların tedavi olanaklarından yararlanmaları için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.
5. Heyetimiz, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda mahpuslara yönelik yaşanan insan hakları ihlallerinin etkin bir şekilde soruşturularak sorumluluğu bulunan personellerin cezalandırılması için yargı mensuplarını göreve davet etmektedir.
6. Heyetimiz; cezaevi rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanması gerektiğini tespit etmiştir. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolüne uygun şekilde "bağımsız" ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması için hükümeti derhal gerekli çalışmaları başlatmaya davet etmektedir. Ayrıca Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşananlara karşı Adalet Bakanlığı'nı ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu göreve davet ediyoruz.